

Beleid Whistleblowing Compliance

CONTEXT

“Whistleblowing” is een Engelse, niet-juridische term voor het luiden van de alarmbel, door iemand die een ernstige inbreuk heeft vastgesteld. In het Nederlands gebruikt men ook de term “klokkenluidersregeling”.

De klokkenluidersregeling heeft als doel om wantoestanden die het openbaar belang schaden zo snel mogelijk aan het licht te brengen om de schade voor de samenleving te beperken. Om dit te faciliteren wordt aan de melder binnen een strikt wettelijk kader een specifieke juridische bescherming geboden. Hieruit mogen we dus afleiden dat het gaat om een melding van ernstige inbreuken.

Belfius beschouwt de klokkenluidersregeling als een heel specifiek, bij voorkeur intern alarmsysteem dat aan alle melders die onder het persoonlijk toepassingsgebied vallen de mogelijkheid biedt om

in alle vertrouwelijkheid en te goeder trouw inbreuken te melden opdat Belfius de schade tijdig zou kunnen voorkomen of bijsturen.

Het gaat om een procedure die de melder aanwendt wanneer hij meent dat alle andere interne procedures niet geschikt zijn en in het bijzonder wanneer het onmogelijk is of hij het niet gepast of opportuun acht om (het vermoeden van) de inbreuk te bespreken met de directe hiërarchie.

De melding gebeurt in principe aan de Compliance Officer of, voor AML-gerelateerde inbreuken, aan de Anti Money Laundering Compliance Officer (hierna AMLCO) en de behandeling van de melding verloopt volgens een strikte procedure. In zeer uitzonderlijke gevallen kan men zich tot de voorzitter van het Directiecomité van Belfius Bank wenden.

1. PERSOONLIJK TOEPASSINGSGBIED: OP WIE IS HET BELEID VAN TOEPASSING?

Een ruime groep personen kan, indien de inbreuk onder het materieel toepassingsgebied valt en de melding te goeder trouw gebeurt, beroep doen op de bijzondere juridische bescherming die de klokkenluidersregeling biedt.

1.1. De melder zelf

Het gaat concreet om:

- > alle interne en externe medewerkers van Belfius Bank en haar filialen, ongeacht hun statuut;
- > alle uitvoerende en niet uitvoerende leden van de raad van bestuur;
- > alle stagiairs en vrijwilligers, al dan niet bezoldigd;
- > al wie voor Belfius werkt onder toezicht en leiding van aannemers, onderaannemers en leveranciers

De bescherming geldt ook bij het melden of openbaar maken van informatie over inbreuken die verkregen werd:

- > tijdens een inmiddels beëindigde werkrelatie of;
- > nog voor een werkrelatie is begonnen (bv informatie verkregen tijdens een aanwervingsprocedure of andere precontractuele onderhandelingen).

1.2. Derden die verbonden zijn met de melder

Het gaat om personen die als gevolg van het melden van de inbreuk eveneens (indirect) het slachtoffer kunnen worden van represailles in een werkgerelateerde context, zoals bijvoorbeeld collega's of familieleden.

Ook een (natuurlijke) persoon die een melder actief bijstaat in het meldingsproces en wiens bijstand vertrouwelijk moet zijn (een « facilitator ») valt onder de bescherming. De facilitator ondersteunt de melder actief om diens acties te vergemakkelijken. Het gaat bijvoorbeeld om een collega die de melder ondersteunt bij het zoeken naar een aanspreekpunt of een werknemers- of vakbondsafgevaardigde die de melder informeert over het juridisch kader en adviseert in de te volgen stappen.

1.3. Juridische entiteiten

Juridische entiteiten die eigendom zijn van de melders, waarvoor de melders werken of waarmee de melders anderszins in een werkgerelateerde context verbonden zijn.

2. MATERIEEL TOEPASSINGSGBIED: VOOR WELK TYPE INBREUKEN IS DE KLOKKENLUIDERSREGELING BEDOELD?

Het materieel toepassingsgebied werd door de wetgever bewust zeer ruim gehouden.

De bijzondere bescherming van de melder geldt bij het te goeder trouw melden van alle mogelijke intern gepleegde inbreuken op wettelijke, reglementaire en prudentiële verplichtingen die Belfius moet naleven of die Belfius aan zichzelf of haar partners oplegt en die het openbaar belang kunnen schaden. In een Belfius context zal het dus gaan om inbreuken die bovendien een ernstige financiële of reputatieschade voor Belfius met zich mee kunnen brengen.

Een melding te goeder trouw:

- > Er wordt uitgegaan van een melding te goeder trouw wanneer de melder geen onwettige of onethische bedoelingen heeft en wanneer hij redelijke gronden heeft om aan te nemen dat de informatie die hij wil melden waar is.
- > Ook een melding die na onderzoek niet blijkt te gaan over een inbreuk kan beschouwd worden als een melding te goeder trouw.

Inbreuken: een inbreuk is een onrechtmatige activiteit of misbruik, handelingen of nalatigheden die ingaan tegen het doel of de toepassing van de regels. Het moet gaan om informatie die zo specifiek mogelijk is:

- > de informatie moet minstens gebaseerd zijn op redelijke vermoedens en is idealiter concreet, verifieerbaar en zeker. Vage geruchten of roddels zijn niet voldoende.
- > De inbreuk heeft plaatsgevonden, vindt plaats of zal zeer waarschijnlijk plaatsvinden.

Openbaar belang

Het gaat hierbij om bijvoorbeeld inbreuken die kunnen leiden tot sancties door de toezichthouder of door gerechtelijke instanties, tot een grote ontevredenheid of verontwaardiging bij het publiek, tot aanzienlijk klantenverlies, tot een langdurige negatieve berichtgeving in de pers en/of op sociale media, ...

3. DE BIJZONDERE JURIDISCHE BESCHERMING VAN DE MELDER: WAT HOUDT ZE IN EN WANNEER GELDT ZE?

3.1. Kenmerken van de bijzondere juridische bescherming

De bescherming bestaat uit twee luiken:

- > Het geheim houden van de identiteit van de melder, tenzij deze instemt met bekendmaking, of, in geval van anonieme melding, het respecteren van deze anonimiteit;
- > Het beschermen van de melder tegen represailles.

De bescherming van de identiteit

De Compliance Officer of de AMLCO is verantwoordelijk voor de vertrouwelijke behandeling van de gegevens.

- > De Compliance Officer of de AMLCO zal zich verzetten tegen het bekendmaken van de identiteit van de melder of van andere personen die onder het persoonlijk toepassingsgebied vallen aan anderen dan de gemachtigde personeelsleden die bevoegd zijn voor de ontvangst of de opvolging van de melding, tenzij:
 - mits vrije en uitdrukkelijke toestemming van de melder;
 - op verzoek van gerechtelijke of toezichthoudende overheden in het kader van de plicht van Belfius om medewerking te verlenen aan deze instanties;
 - indien, hoogst uitzonderlijk, het kenbaar maken een absolute noodzaak zou zijn in het kader van het interne onderzoek. In dat geval zijn alle betrokken partijen gehouden tot dezelfde geheimhoudingsplicht als de Compliance Officer of de AMLCO. De melder kan bij de Compliance Officer of de AMLCO navragen aan wie zijn identiteit kenbaar werd gemaakt.
 - de melder kennelijk te kwader trouw een melding hebben gedaan: in dat geval heeft de persoon op wie de melding betrekking heeft het recht om informatie te krijgen over de identiteit van de melder of de derde, maar enkel nadat de behandeling van de melding is afgesloten. De

specifieke juridische bescherming geldt immers enkel indien de melding te goeder trouw gebeurde.

- > De vertrouwelijkheid dient om de melder te beschermen tegen eventuele nadelige maatregelen (represailles) als gevolg van of in verband met de aangifte van een inbreuk die hij niet aan zijn hiërarchie kan melden.

De bescherming tegen represailles

Elke vorm van represailles tegen wie onder het persoonlijk toepassingsgebied (zie punt 1) valt en een melding deed in het kader van de klokkenluidersregeling, is verboden. Ook dreigen met en pogingen tot represailles zijn verboden.

Enkele voorbeelden (geen limitatieve lijst) van represailles zijn: ontslag, weigeren van bevordering, onthouden van opleiding, het opleggen van een disciplinaire maatregel, pesterijen, discriminatie, reputatieschade op sociale media, vroegtijdige opzegging van een leverancierscontract,...

De bescherming houdt niet alleen een verbod op represailles in, maar ook een omkering van de bewijslast waardoor de persoon die de benadelende maatregel nam zal moeten aantonen dat deze maatregel naar behoren is gemotiveerd.

Indien de melder of betrokkenen menen het slachtoffer te zijn van represailles, kunnen zij zich wenden tot de diensten die bevoegd zijn om dergelijke dossiers te ontvangen, te behandelen of te begeleiden, zoals HR, de psychosociaal preventieadviseur of de sociale organen.

3.2. Toepassingsvoorwaarden

De bijzondere juridische bescherming geldt van zodra men behoort tot het persoonlijk toepassingsgebied (punt 1) en een melding doet die onder het materieel toepassingsgebied (punt 2) valt. De goede trouw van de melder is een essentieel element in de klokkenluidersregeling.

4. PROCEDURE

4.1. Melden volgens een getrapte procedure

4.1.1. Voorafgaand aan de klokkenluidersregeling: nagaan of een melding kan gebeuren aan de directe hiërarchie of via een specifieke meldingsplicht

- Belfius beschouwt de klokkenluidersregeling als een uitzonderingsprocedure. Een melder gaat dus eerst na of het mogelijk of opportuun is om het vermoeden van inbreuk te bespreken met de directe hiërarchie.
- Bovendien bestaat er in bepaalde domeinen ook een specifieke meldingsplicht waarbij een specifieke template moet worden bezorgd aan Compliance. Dit is het geval voor:
 - inbreuken op de AML wetgeving
 - vermoedens van marktmisbruik
 - vermoedens van een bijzonder mechanisme.
- Daarnaast zullen problemen die zich situeren in het kader van het uitvoeren van de arbeidsovereenkomst in principe door het team van de psychosociaal preventie-adviseur, die een onafhankelijke status binnen de Belfius-structuur geniet, behandeld worden. In die context gelden ook beschermings- en confidentialiteitsregels.
- Ook de sociale organen binnen Belfius blijven ten volle hun eigen rol spelen. Een melder kan zich door hen laten bijstaan bij de overweging om een melding te doen.

4.1.2. Eerste stap in de klokkenluidersregeling: melding aan de Compliance Officer, de AMLCO of de voorzitter van het directiecomité

- De melder kan kiezen tussen een mondelinge of schriftelijke melding, anoniem of niet. De eerste aftoetsing gebeurt bij voorkeur tijdens een gesprek met de Compliance Officer of de AMLCO. Ook eventuele bijkomende documenten of bewijzen kunnen dan persoonlijk overhandigd worden.
- Hoewel de wet een anonieme melding toestaat, is dit eerder uitzonderlijk. Het is immers moeilijk om iemand die anoniem is de specifieke juridische bescherming te bieden (men weet niet wie moet beschermd worden) en het kan de uitwisseling van informatie en het op de hoogte houden van de melder bemoeilijken. Bovendien bestaat het risico dat de identiteit van de melder onvrijwillig onthuld wordt in het kader van een lopend onderzoek.

- De melder richt zich tot de Compliance Officer of de AMLCO. Indien de melding echter op henzelf betrekking zou hebben en een melding aan deze personen niet opportuun of gepast lijkt, kan de melder zich richten tot de voorzitter van het directiecomité van Belfius Bank.
- Indien de feiten betrekking zouden hebben op een bestuurder van Belfius Bank, zal de Compliance Officer de informatie doorgeven aan de voorzitter van het directiecomité, de voorzitter van de Raad van Bestuur of de voorzitter van het Audit Comité van Belfius Bank. Voor AML-gerelateerde feiten zal de AMLCO de informatie doorgeven aan de voorzitter van het directiecomité.

4.1.3. Tweede stap: een externe melding

Een externe melding kan gebeuren aan een externe controle-autoriteit, de FSMA, of onder de vorm van een openbaarmaking.

Hoewel geen wettelijke verplichting, raadt Belfius de melder aan om voorafgaand aan de beslissing tot een externe melding toch te overleggen met de Compliance Officer of de AMLCO.

Melding aan de FSMA

- Indien de melder van oordeel is dat een interne melding niet mogelijk, niet doeltreffend of ongeschikt is of indien er naar aanleiding van de interne melding geen passende maatregelen werden genomen binnen de wettelijk bepaalde behandelingstermijnen.
- Een eventuele klassering zonder gevolg van de melding na het doorlopen van de behandelingsprocedure kan op zich niet beschouwd worden als het ontbreken van passende maatregelen.

De openbaarmaking

- Dit is het ultieme alternatief voor een melder, maar omdat een openbaarmaking grote gevolgen kan hebben voor alle betrokkenen wordt de specifieke juridische bescherming die de melder geniet in dat verband aan strikte voorwaarden onderworpen.
- Een indirecte openbaarmaking: de melder deed eerst een interne en externe melding aan de FSMA, of meteen een externe melding aan de FSMA, maar er zijn naar aanleiding van die melding geen passende maatregelen genomen binnen de wettelijke behandelingstermijn.
- Een directe openbaarmaking : de melder heeft gegronde redenen om aan te nemen dat de inbreuk een dreigend of reëel gevaar is voor het

algemeen belang, of dat er in geval van externe melding een risico op represailles bestaat, of het niet waarschijnlijk is dat de inbreuk doeltreffend wordt verholpen wegens de bijzondere omstandigheden van de zaak, omdat bijvoorbeeld bewijsmateriaal kan worden achtergehouden of vernietigd, of een autoriteit kan samenspannen met de pleger van de inbreuk of bij de inbreuk betrokken is.

4.2. De behandeling van een interne melding

4.2.1. Het onderzoek door de Compliance Officer of de AMLCO

- › De Compliance Officer, of, voor AML-gerelateerde meldingen, de AMLCO, die de aangifte heeft ontvangen, analyseert de inhoud om er een gepast gevolg aan te geven.
- › De Compliance Officer, de AMLCO, of elke door hem aangewezen persoon bepalen en raadplegen de interne diensten die betrokken moeten worden bij het adequaat behandelen van de melding.
- › De Compliance Officer of de AMLCO bepaalt, eventueel in overleg met de aangewezen diensten, wat moet onderzocht worden op basis van de omstandigheden en de betrokken vakgebieden en stelt een onderzoek in
- › Nadat de Compliance Officer of de AMLCO aanbevelingen heeft geformuleerd, eventueel in overleg met de aangewezen diensten, blijft het de verantwoordelijkheid van het management om al dan niet acties te ondernemen op basis van deze aanbevelingen.
- › Bij de afdeling Compliance wordt de procedure afgesloten en worden alle gegevens inzake de aangifte gearchiveerd overeenkomstig de wettelijke en reglementaire bepalingen.
- › De informatie en verslagen vermelden noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks de identiteit van de betrokken personen (de melder, persoon op wie de melding betrekking heeft, eventuele getuigen).
- › In zeer uitzonderlijke omstandigheden wordt de rol van de Compliance Officer of de AMLCO zoals hierboven omschreven overgenomen door de voorzitter van het directiecomité.

4.2.2. Informatieverstrekking Informatie aan het management

- › De Compliance Officer of de AMLCO geeft tijdens de behandeling van de aangifte regelmatig een stand van zaken aan de voorzitter van het directiecomité.
- › De aanbevelingen van de Compliance Officer of de AMLCO worden aan het management voorgelegd ter beslissing.

Informatie aan de melder

- › De melder ontvangt van de Compliance Officer of van de AMLCO per e-mail een ontvangstbevestiging van de ontvankelijk verklaarde aangifte en dit binnen de 7 dagen na ontvangst van de melding.
- › De melder wordt op de hoogte gehouden van het gevolg dat aan zijn aangifte wordt gegeven. Hij of zij krijgt een stand van zaken over het intern onderzoek dat naar aanleiding van de aangifte is ingesteld.
- › Het moment waarop informatie wordt gegeven wordt bepaald door de evolutie van en in het belang van het onderzoek, maar gebeurt binnen ten laatste drie maanden na het versturen van de ontvangstbevestiging.
- › Informatie zal enkel verstrekt worden indien de identiteit van de melder is gekend. In geval van anonieme meldingen zal dus geen informatie worden doorgegeven.

Informatie aan de persoon op wie de melding betrekking heeft

- › De persoon op wie de melding betrekking heeft, wordt, behalve indien het om AML-gerelateerde inbreuken gaat, op de hoogte gebracht van het feit dat er een onderzoek werd opgestart op verzoek van de Compliance Officer of de AMLCO, en dat er in het kader van dat onderzoek ook persoonsgegevens van die persoon verwerkt zullen worden. Het verstrekken van de informatie kan evenwel uitgesteld worden tot men de nodige bewijsmiddelen à charge of à décharge heeft verzameld en bewaard. In geval van een manifest onterechte melding is het mogelijk dat de persoon op wie de melding betrekking heeft uitzonderlijk hiervan niet op de hoogte wordt gebracht.
- › De persoon op wie de melding betrekking heeft, heeft toegang tot alle gegevens die hem of haar persoonlijk aanbelangen, met uitzondering evenwel van de gegevens met betrekking tot de identiteit van de melder, de facilitator en de getuigen. Met betrekking tot de verwerking van de persoonsgegevens van de persoon op wie de aangifte betrekking heeft kan deze laatste steeds gebruik maken van de rechten die hem/haar toekomen krachtens de GDPR-regelgeving.

5. CONTACTGEGEVENS

De Compliance Officer van Belfius Bank
De Anti Money laundering Compliance Officer
(AMLCO) van Belfius Bank

whistleblowing@belfius.be

6. WETTELIJK EN REGELGEVEND KADER (MEEST RELEVANTE BRONNEN)

- > Richtlijn (EU) 2019/1937 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden (Publicatieblad van de Europese Unie van 26 november 2019).
- > Wet van 28 november 2022 betreffende de bescherming van melders van inbreuken op het Unie- of nationale recht vastgesteld binnen een juridische entiteit in de private sector (B.S. 15 december 2022)